

Podrobni učni načrt

za risanje

na nerazdeljenih enorazrednih ljudskih
šolah logaškega okraja

(s celodnevним poukom),

sestavljen na podlagi normalnega učnega načrta
za risanje na občnih ljudskih šolah, predpisanega
z ukazom ministra za bogočastje in nauk z dne 15.
septembra 1911, št. 27348, in navodila k normal-
nemu učnemu načrtu za risanje, izdanega z ukazom
ministra za bogočastje in nauk z dne 5. junija 1912,
št. 16413.

Izdelala

okrajna učiteljska konferenca leta 1914.

•••○•••

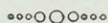
Začasno potrjen z odlokom c. kr. deželnega šolskega
sveta z dne 7. oktobra 1914, št. 6908.

Izdal in založil c. kr. okr. šolski svet v Logatcu
leta 1914 pod šte. 2288.

Tiskal Maks Šeber v Postojni.

Učni smoter.

Učenci naj se usposobijo, da morejo upodabljati enostavne naravne oblike in predmete svojega obližja po nazoru in po predstavi.

Razvija naj se jim zmisel za preproste namenu primerne okrase.

Spoznawali in upodabljali naj bi točno najvažnejše geometrijske osnovne oblike.

030048235

1. in 2. oddelek

1., 2. in 3. šol. leto

Poučuje se skupno z jezikovnim, računskim in nazornim poukom, da se razvije sposobnost opazovanja in upodabljanja po načelih za risanje po predstavi.

Snov dajo enostavni predmeti iz učenčevega obližja, povesti in dogodki.

3. oddelek

4., 5. in 6. šol. leto

Upodablajo naj se enostavne, ploskovno učinkujoče reči in naravni predmeti po nazoru; upošteva naj se barva, kjer to dovoljujejo razmere.

Predmeti s premočrtno in krivočrtno, somerno in nesomerno osnovno obliko.

Enostavni okraski skupno z risanjem predmetov, kolikor dopuščajo razmere in se je mogoče ozirati na domačo narodno umetnost.

Izvajajo naj se geometrijske osnovne oblike iz naravnih oblik: premica, kot, ravni lik, geometrijsko telo.

Navod o rabi črtala in merila.

Za dečke: Načrti enostavnih predmetov.

Za deklice: Vzorci za ženska ročna dela.

Na vseh stopnjah: Vadijo naj se učenci risati po predstavi.

a) že prej risane oblike,

b) neposrednje prej opazovane oblike,

c) prej ogledane oblike.

Opazka: Povsod se mora primerno gojiti okus.

Pri pouku naj se porabi vsaka prilika za delotvorno opravilo.

Kolikor dovoljujejo razmere, se sme vaditi o priliki tudi narisavanje tega, kar so učenci slišali in čitali.

Upodablajoči pomočki:

pisalo in tablica, svinčnik in risanka, barvniki, risarski papir v raznih barvah.

barvniki, risarski papir v raznih barvah, vodna barva in čopič, kjer to dovoljujejo razmere, gumiran papir v raznih barvah, kjer to dovoljujejo razmere, škarje.

1. četrtletje.

Mesec	1. oddelek 1. šol. leto	2. oddelek 2. in 3. šol. leto	3. oddelek 4., 5. in 6. šol. leto
September		Tablica, knjiga, zvezek s ščitkom. (Napis na ščitku z vodoravno črto). Risba za 2. šol. leto s pisalom na tablico, za 3. šol. leto s svinčnikom v risanko. - Paziti je na primerno razdelitev prostora na tablici ali papirju. - Čut za pravo smer: Na traku obešeno sadje	Kot. Žepni nož napol, popolnoma odprt; pišec zaprt. Risbe z barvniki. - Deklice tvorijo kote z volnenimi nitkami, dečki s palčicami. Špana, lovci in zajec. Risba s svinčnikom; prevleče se lahko s tinto ali barvniki. - 5. in 6. šol. leto: Krog. Vse kar je okroglo: ura, sonce, luna, žoga, balonček, kolo: a) skica s svinčnikom, b) z barvniki, c) z barvo. Šesterokotnik, šesterokotne zvezdne oblike.*)
Oktober		Posamezna šolska oprava: tabla, omara, miza, računalo itd. Skupina šolske oprave. Razdelitev prostora na papirju. Posamezno pohište: miza, stol, omara, klop, stenska ura. Skupina pohištja. Razdelitev prostora. (Barvniki in risarski papir v raznih barvah.) — Brv čez vodo, most čez globok jarek. Risbe z barvniki. - Ograja s ptičjo hišico. Risba z barvniki. Pojem „navpično“ in „vodoravno“.	Vodne barve in čopič. Nauk o barvah: temeljne (rmena, rdeča, višnjeva) in iz teh mešane (pomarančasta, vijoličasta, zelena). - Pravokotnik: zvezek, knjiga, pismo, okvir, vrata, okno, domina itd. Nekaj teh predmetov kot vaja s čopičem. Domina. Črne pike na dominah se odtiskujejo stopim klinčkom, pomočenim v tinto ali napol suho barvo. - Izrezovanje domin in sestava v igri. (5. in 6. šol. leto:) Krog. Vaja z zamahom. - Krog v okrasku. - Srp viseč na steni. - Jabolko po naravi: a) obris, b) silhueta, c) z barvniki ali barvami. - List: kostanjev, javorjev ali divje trte po naravi: a) obris, b) silhueta, c) z barvniki ali barvami. - Žarčni princip, n. pr. pajčevina, cvetne rozete, solčni žarki, žarki izhajajo iz središča. Kapela na holmu. Risba z barvniki.
November		Lestvica, koš, drevo (jablana). - Vrt v jeseni. Risba z barvniki na siv papir. - Jesen: jabolko, hruška, češplja, slive, s sadjem obložen koš. Risba z barvniki. Zajec na travniku: eden pazi, drugi se pase. Razdelitev prostora. Poševna smer. Zena v dežju pod dežnikom. Risba z barvniki. Razdelitev prostora.	Kažipot. Risba z barvniki ali barvo. - Jesensko listje: celorobi vrbovi listi: a) obris, b) silhueta, c) z barvniki ali barvami. - Vrbov list v okrasku. - Golobnjak. Risba z barvniki. - Vejica z listi: a) silhueta, b) z barvniki ali barvami. - Elipsa: vaja z zamahom. - Vse, kar ima obliko elipse: ključ, očala, citriona, paleta, hruška. Kjer dovoljujejo razmere: Mozaična opločnica. Lepljenje z barvastim papirjem. *) Za deklice, ki imajo le eno uro risanja na teden, se iz te učne snovi izbirajo primerni predmeti za risanje.

2. četrletje.

Mesec	1. oddelek. 1. šol. leto	2. oddelek. 2. in 3. šol. leto	3. oddelek. 4., 5. in 6. šol. leto
December		Ograja, plot, hiša, krmilnica za ptičke, golo drevo na polju. (S črnim barvnikom na siv papir). Skupina: hišana vrtu z drevesom in ograjo. (S črnim barvnikom na siv papir) Razdelitev prostora. Po spominu: sv. Miklavž in parkelj. Risba z barvniki. Poševna smer. Telo vadev z črtah pri telovadbi, naslonjena lestvica, zastava, dimnikar z lestvo. Risba s svinčnikom, zastava z barvniki.	(4. š. l.) Kvadrat, izvajan iz pravokotnika: okrasek žepnega robca. risba s čopičem. Kvadratična zvezda. Lepljenje. - Iz prirodoepisnega pouka: maček: gobček, oko s puncico, lobanja, sedeča in stoječa mačka zadej. Risbe z barvniki. - Ilustracija: maček na vrtu. Risba z barvniki. Razdelitev prostora. - (5. in 6. š. l.) Mnogokotnik: osmer in šesterokotnik. Risba s črtalom. Mnogokotnik v okrasu. - Vpletanje barvnih papirnatih trakov (v osmerokotnik). Deklice pletejo, dečki ršejo. - Izrezovanje in uvrščanje šesterokotnikov v razne vrstitev. - Smrekova vejica po naravi. Risba z barvniki ali barvami. - (6. š. l.): Vrata šolske sobe ali omarice po nazoru, Risba s črtalom in merilom. - Elipsa: ročno zrcalo. - Jajčasta črta; jajce z navpičnem in vodoravnem prerezu, žlica, pirhi z okraski. Za deklice kroj za srajce v merilu 1 : 10.
Januar		Zima; Zimska pokrajina. Preprosta risba z višnjevim (nebo) in zelenim (gozd) barvnikom na bel papir. Smreka v pokrajini. Risba s črnim barvnikom na siv papir. - Zimska pokrajina: smreka na hribu, v ozadju gozd in nebo. Risba z barvniki za 3. š. l. Razdelitev prostora. Zimsko veselje: deček kopa sneženega moža. Risba za 2. šolsko leto z belim in črnim barvnikom na temnosiv papir. Sanke. - Ilustracija: „Ptice pozimi“ ali „Zimsko veselje“, mladina se sanki. Risba z barvniki za 3. šol. leto.	Kvadrat. (vaja s čopičem); reči s četrkotnikovimi osnovnimi oblikami; robec, domina; oblike zvezd in rozet v kvadratu. - Vaja v pokladanju kvadratičnih ploščic (v dveh barvah) v razne vrstitev. - Izrezovanje raznih oblik iz kvadrata. - Narodni okraski v barvah: oblika srca, kvadrata, lipovega lista v vrstitev. - Krog: balončki na nitkah. (Risba na temen papir z barvniki.) Milni mehurčki: odtiskujejo se s probkovim zamažkom, ki so na njem izrezali otroci krog. - Polžasta črta, spirala: vrtni polž s hišico. Risba z barvniki. - spirala na raznih predmetih: izveš, - Valovita črta: razni šč tki, grbi. Risbe z barvniki ali barvami. Steklenice, vrči, vaze kot silhuete. - Geometrijsko risanje: Floris, naris in mreža kocke; za deklice le mreža. - Ilustracija primernege berila.
Februar		Dan in noč. Risba z barvniki: travnik zelen, polje rjavo, nebo višnjevo (Dan s svetlejšimi, noč s temnejšimi barvniki.) Zvonček: cvet, steblo, čebuljica. Zvončkov cvet v okrasu. Risba z barvniki za 3. šol. leto.	Vaja v skiciranju. Grebeni gorovja (Javornik, Nanos) kot silhuete. - Orodje: nož, škarje, kladivo, oblič: a) obris, b) silhueta, ki se lahko izrezuje. - Pečatni tisk. Otroci upodabljajo in izrezujejo na probkovini, trdi radlki ali na krompirju preproste geometrijske risbe, jih pomakajo v tinto ali napol suho barvo in odtiskujejo na papir v razne vrstitev, zvezde, polnitve in ploskovne vzorce.

3. četrtletje.

Mesec	1. odelek. 1. šol. leto	2. oddelek. 2. in 3. šol. leto	3. oddelek 4. 5. in 6. šol. leto
Februar		Solnce z žarki. (Žarki izhajajo iz središča solnca.) Pokrajine z vzhajajočim solncem. Risbe z barvniki za 2. in 3. šol. leto.	Po naravi vejice in mladike. Pazi na izrastke mladik in popkov. Risba s svinčnikom; z barvniki in lahko z barvami. Ptičja peresa: a) obris s svinčnikom, b) silhueta s tinto, c) z barvniki ali barvami. - Za deklice: Monogrami za zaznamovanje perila. Kroj spodnjih hlač v merilu 1 : 10.
Marec		Raca. Vaja v risanju oblike race. - Raca v travi, na vodi. Risbi z barvniki. - Riba. Vaja v risanju oblike ribe. Ribe v ribniku. Vodo je označiti v črtah z belim in višnjim barvnikom. - Zvonček. Risba z barvniki za 2. š. leto. Pečatni tisk. Okraski za ovojne liste zvezkov. Otroci odiskujejo z lesenim topim klinčkom, topim svinčnikom ali trdim gumijem, pomočenim v tinto, razne okraske v vrstitev in ploskovne okraske (v 3. šol. letu.) Po naravi: teloh (cvet).	Izrezovanje trikotnikov iz kvadrata. Trikotnik s čopičem na raznih predmetih; streha, zastava, pasja hišica, papirnata otroška kapa itd. Vrbove mačice; a) obris s svinčnikom, b) silhueta, c) z barvniki ali barvami po naravi. Otroke je opozoriti na razredbo mačic na vejici - Vaza z vrbovimi vejicami (6. š. leto). - Zvonček ali teloh: a) obris, b) silhueta, c) z barvniki ali barvami. - Zvonček ali teloh v okrasu (lahko kot peresna risba). Silhuete o pregibanju: konj, jezdec, voz, avto, vlak, vpreženi konji itd. Risbe s čopičem in tinto ali neutralno tinto. Geometrijsko risanje: Tloris, naris in mreža piramide; za deklice le mreža (6. šol. leto.)
April		Človeško telo, risano s črtami: stoja, hojba, tek. Risbe s svinčnikom za 2. šol. leto. - Človeška postava v svojih pregibih. Otroci 3. šol. leta izdelujejo osnutke s črtami: človeka v različnem pregibanju pri vožnji, na kolesu, pri hojbi, s samokolnico - ter ga oblečejo. Te risbe z barvniki. - Pomlad: travnik spomladi. Na raskav papir z barvniki. - Vrtno orodje: lopata, grablje, vile, škaf, vodnjak. Razdelitev prostora. Ilustracija: Vlak prihaja, poštni voz, poštni avtomobil pride. Risbe z barvniki za 3. šol. leto. Razdelitev prostora.	Ptičja peresa po naravi; a) oblika s svinčnikom ali črno kredo, b) z barvniki ali čopičem in tinto kot silhueta. - Zastava - avstrijska in deželna. Lepljenje. Zastave izrezujejo otroci iz barvastega papirja in jih nalepljajo. - Isto kot risba s čopičem. - Krompir; a) oblika s svinčnikom; b) z neutralno tinto, c) z barvo. - Paziti je na lego očesc. Nagačeni ptiči po naravi; a) obris, b) z barvniki ali barvami. - Hrošči po naravi; a) obris, b) silhueta, c) z barvniki ali barvami. - Razni cveti po naravi: a) obris, b) silhueta, c) z barvami. Cveti v okraskih in vrstivah. - Spomin velikonočnih praznikov. Prosta risba; jajca, piruhi z narodnimi okraski. - Geometrijsko risanje: Tloris, naris valja

4. četrletje.

Mesec	1. oddelek 1. šol. leto	2. oddelek 2. in 3. šol. leto	3. oddelek 4., 5. in 6. šol. leto
Maj		Orodje: kosa, srp, - Miš. Vaja v risanju oblike miši. - Ilustracija kakega berila o miši, n. pr.: Modra miška. Risba z barvniki. - Prometna sredstva: voz, avto, vlak. Risba za 2. š. l. - Drevesa: debela vrbe z mladikami; topoli. Risba z barvniki za 3. š. l. Razdelitev prostora. - Šmarnica; cvet, steblo in lista, - Šmarnica v okrasku. Risba za 3. š. leto.	Listi. Risba z belo ali črno kreda na ovojni papir. Blokiranje listov: lipe, detelje, teloha, kostanja itd. - Listi v okraskih. - Tulpe, narcise; ti cveti v okraskih - Rjavi hrošč, kapusov belin (z barvniki). - Romb. Pokladanje rombov iz barvastega papirja v ploskovne vrstitev. - Risba z barvniki. - Romb v okraskih. - Metulj: a) obris, blokiranje, b) z barvniki ali barvniki. - Iz prirodozlovnega pouka: sesalka, magnetna podkev s kotvico, magnet z železnimi opilki. Opis risbe s preprostimi črkami. - Umetniška razdelitev prostora: hrib, malo neba, ravnina - veliko neba. - Motivi iz domačega kraja: zvonik, strešni okraski, stolpiči. Risbe z barvniki. - Risanje po skicah v šolski sobi.
Juni		Ptičja valilnica na drogu. Risba z barvniki. Razdelitev prostora. Metulj; deček lovi metulja. - S senom obložen voz, Risbe z barvniki. - Ilustracija pesmi: „Na planincih“... Risba za 2. š. l. - Pokrajinska slika: domača hiša, drevo, vaški zvonik, cerkev, vaška lipa. Pokrajina naj bo prosta učenceva iznajdba. Risbe z barvniki za 3. š. l.	Metulj v okrasku. - Češnja; oblika in barva po naravi; skupina češenj. Češnja v okrasku. - Ilustracija primerne povesti, pesmi. Za deklice: Črke kot uporaba za zaznamovanje perila. - Hribovje. Risba z barvniki. - Ribnik (več vode - manj neba). Razdelitev prostora. - Motivi iz domačega kraja: cerkva na hribu; - ob vodi - na vrtu - vrtna lopa itd. - Risbe v svrhu gojitve okusa gledé razdelitve prostora.
Juli		Perilo na vrvi. — Brzjavni drogi, žica, ptice na žici. Risbe z barvniki za 2. š. leto. — Domači kraj. Prosta risba z barvniki za 3. š. leto.	Pokrajinska slika iz domačega kraja. Risba z barvniki, zmožnejši lahko tudi z barvniki. Prosto upodabljanje in ilustriranje.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIZNICA

00000519339

